

# یادا نامه

## خبرنامه انجمن علمی یادگیری الکترونیکی ایران (یادا)

همکاران این شماره (به ترتیب حروف الفبا): خانم شادی اسدزادی، مهندس سوگل بابازاده، مهندس بهناز داراب، دکتر مریم طایفه محمودی، مهندس فاطمه فضلی، دکتر ریتا مجتبهدزاده، مهندس سارا مجتبهدی، مهندس سیده نیلوفر مقدس، مهندس پونه مهرتابش، مهندس محمد رضا نعمت پور

آنچه در این شماره می‌خوانید:

### گزارش میزگرد تخصصی



### معرفی مجله‌های رایاد



### معرفی کتاب



### ستون صاحب نظران



### رویدادهای آینده



### انجمن‌های علمی مرتبط



### وبگاه‌های یادگیری



کلبه احزان شود روزی گلستان غم مخور  
وین سر شوریده باز آید به سامان غم مخور  
چتر گل در سر کشی ای مرغ خوشخوان غم مخور  
دائماً یکسان نباشد حال دوران غم مخور  
باشد اندر پرده بازیهای پنهان غم مخور  
چون تو را نوح است کشتیبان ز طوفان غم مخور  
سرزنشها گر کند خار مغیلان غم مخور  
جمله می‌داند خدای حال گردن غم مخور  
تا بود وردت دعا و درس قرآن غم مخور  
لسان الغیب حافظ

یوسف گم گشته باز آید به کنعان غم مخور  
ای دل غمیده حالت به شود دل بد مکن  
گر بهار عمر باشد باز بر تخت چمن  
دور گردون گر دو روزی بر مراد ما نرفت  
هان مشونومید چون واقف نهای از سر غیب  
ای دل ارسیل فنا بنیاد هستی بر کند  
در بیابان گر به شوق کعبه خواهی زد قدم  
گر چه منزل بس خطوناک است و مقصد بس  
حال ما در فرقه جنان و ابرام رقیب  
حافظا در کنج فقر و خلوت شبهای تار

عرض ادب و احترام داریم خدمت یاران همیشگی یادآنمه. در این شماره، در ستون صاحب نظران، دوازدهمین محصول گروه آرمان تحت عنوان "وضعیت تولیدات علمی موس (آموزش بر خط انبوه و آزاد) در پایگاه اطلاعاتی WOS" تا سال ۲۰۱۶: مبتنی بر رویکرد علم سنجی، توسط سرکار خانم شادی اسدزاده ارائه شده است. سپس، گزارش میزگرد تخصصی تحت عنوان "از زیبایی کیفیت یادگیری الکترونیکی" که سخنرانان آن جناب آقای دکتر عباس بازرگان، جناب دکتر سید امید فاطمی و سرکار خانم پریسان نقی خانی بودند، را در اختیارتان قرار می‌دهیم. در ادامه، کتاب "علم شناخت یا شناخت پژوهشی"، که ترجمه جناب آقای دکتر جبیب الله قاسم زاده است، معرفی می‌شود. به سیاق گذشته نیز، یکی دیگر از مجالات علمی در این حوزه و یک مورد از وبگاه‌های یادگیری معرفی می‌شوند. نیم‌نگاهی نیز به چند رویداد علمی مطرح این حوزه در سطح ملی و بین‌المللی و معرفی یک انجمن علمی مرتبط خواهیم داشت.

در راستای ارتقاء فعالیت‌های انجمن از منظر علمی و تخصصی و نیز ارتقاء بینش و دانش مخاطبان در خصوص تحولات و رویدادهای حوزه یادگیری الکترونیکی، استدعا داریم با در اختیار گذاشتن محتوای مناسب و ارسال نظرات و بازخوردهای سازنده خود ما را در ارتقاء اهداف خبرنامه یاری فرمایند. منتظر دریافت مطالب و نکات شما از طریق رایانامه [yadanewsletter@gmail.com](mailto:yadanewsletter@gmail.com) یا <http://elearningassociation.ir> مراجعه نمایید.



سنو<sup>ر</sup> صاحب نظر اد

محصول شماره ۱۲: کارگروه تخصصی راه اندازی آرمان (آموزش رایانه ای ملی انبوه و نوین)، دانشگاه علوم پزشکی مجازی (<http://vums.ac.ir>، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در ادامه سلسله مطالب کارگروه آرمان» در این شماره یکی از دانشجویان عزیز دکترای رشته کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی که با کارگروه همکاری دارند، وضعیت تولیدات علمی در موضوع موکس را ارائه داده اند. امید است مفید فایده باشد.

دکتر ریتا مجتبه‌زاده  
 مجری کارگروه

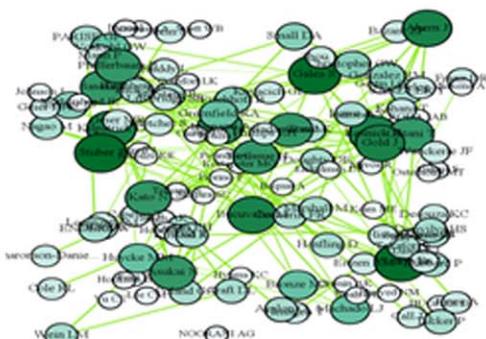
# وضعیت تولیدات علمی موکس (آموزش بر خط انبوه و آزاد) در پایگاه اطلاعاتی WOS



## دانشجوی دکترای کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران

بيان مساله: یکی از مفاهیم جدید و کاربردی در یادگیری و آموزش در دهه اخیر، مفهوم موکس است که میتوان اینگونه آن را تعریف کرد ارائه دروس به شکل آن لاین است، میتواند توسط دانشگاه ها برگزار شود که البته این امر ضروری نیست، بزرگتر از کلاس های معمولی و رایگان هستند، موضوعات متفاوتی را ارائه میکنند و در روش ارائه نهاده اند: متدیاه، متفاهمت، استفاده کند.

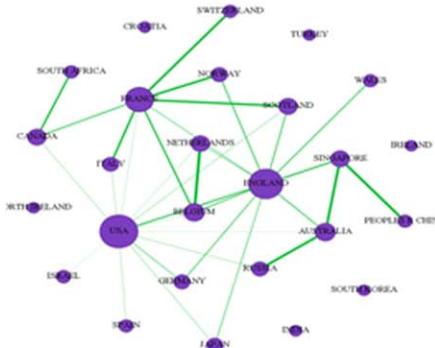
[۱-۲]. سه مزیت این روش آموزشی: کاهش هزینه آموزش، استفاده موثرتر از منابع موجود و دستیابی به فراغیران جدید است [۳].  
یک از ابعاد علم سنجی پرداختن به ساختارهای



## شکل ۱. شبکه هم تالیفی نویسندهای حوزه موکس براساس شاخص مرکزیت از ابتدای سال ۲۰۱۶

این موضوع میتواند موجب ضعف این حوزه شود چرا که باید توجه داشت که با گسترش علوم و ظهور حوزه های میان رشته ای انجام پژوهش های انفرادی بسیار دشوار شده است و با تخصصی شدن علوم بعيد است که افراد در تمامی حوزه ها آگاهی و تخصص لازم داشته باشند. همین امر است که همکاری علمی را به عنوان یکی از عناصر پیشرفت یک علم معرفی میکند و افراد میتوانند با تشریک مساعی و به اشتراک گذاری مهارت ها و ایده های خود، کیفیت و کمیت تولیدات یک حوزه را تحت تاثیر قرار دهند.<sup>(۷-۸)</sup> در تولیدات حوزه موکس به طور کلی کشورهای کمی بودند که در تولیدات این حوزه و هم تاليفی ها نقش داشته اند اما در این میان، کشورهای اروپایی نقش پررنگی در این حوزه دارند و هم تاليفی میان این کشورها قابل توجه است. در شبکه هم تاليفی سازمانها، مرکزیت برخی دانشگاه ها کاملا مشهود و واضح است و به بیان دیگر میتوان گفت که این دانشگاهها نقطه عطفی در حوزه موکس هستند برای مثال دانشگاه هاروارد از جمله مراکزی است که از سال ۲۰۱۲ بسیار پرقدرت وارد حوزه موکس شده است و اینطور که این شبکه نشان میدهد هنوز نیز از جمله دانشگاه های مهمی است که در این حوزه فعالیت های قابل توجهی دارد. هم تاليفی میان حوزه های موضوعی مختلف قابل توجه بوده و ارتباطات در این شبکه نسبت به گره ها بسیار بیشتر است. رشته های آموزش، مهندسی و کامپیوترا که بالاترین درجه مرکزیت را داشتند در بررسی فراوانی مدارک در این حوزه نیز در صدر جدول نسبت به حوزه های موضوعی دیگر جای میگیرند. در نهایت باید گفت که این شبکه از ضعف همکاری علمی رنج میبرد و از آنجا که هم تاليفی میتواند موجب رشد سریع علم و افزایش تولیدات شود<sup>(۷)</sup> لذا باید با اتخاذ سیاست هایی در سطح ملی و بین المللی، از جمله حمایت از آثار گروهی و یا افزایش بودجه های تحقیقاتی برای فعالیت های گروهی و میان رشته ای، موجب افزایش علاقه مندی به همکاری های علمی شد.

با توجه به شاخص مرکزیت، Galea, Vlahov, Stuber افرادی هستند که تولیداتشان بالاترین تاثیر را در این حوزه داشته است. با توجه به شاخص مرکزیت بنیت، Pfefferbaum بزرگترین شبکه ارتباطی را در میان تولیدات موکس ایجاد کرده است و با افراد زیادی در این حوزه در ارتباط است. محاسبات انجام شده نشان داد که، مقدار قطر این شبکه ۳ است، این امر نشان دهنده تمایل کم این حوزه به برقراری پیوند بیشتر میان نویسنده‌گان مختلف است که به دنبال آن با محاسبه چگالی شبکه نیز این امر تایید می‌شود. چگالی بدست آمده (۱۶،۰،۰) نشان دهنده یک شبکه گستره است یعنی تعداد پیوندهای بین افراد در آن کمتر از تعداد گره‌ها، که معرف خود افراد است، می‌باشد.



شکل ۲. شبکه کشورهای فعال حوزه موکس  
براساس شاخص مرکزیت از ابتدای سال ۲۰۱۶

کشورهای آمریکا و انگلستان در این شبکه بیشترین میزان تولید و ارتباطات را با همسایگان خود دارند و قطر پیوندها در این تصویر نشان از قدرت و ضعف ارتباط میان کشورها است. دانشگاه‌های کلمبیا و هاروارد در این شبکه دارای مرکزیت درجه بالایی هستند و ارتباطات قوی را با دیگر موسسات برقرار کرده‌اند. حوزه مهندسی، آموزش، کامپیوتر سه حوزه با مرکزیت درجه بالا در این شبکه هستند که ارتباطات و خوش‌های زیادی را با حوزه‌های دیگر اتحاد کرده‌اند.

**نتیجه گیری:** تحلیل روی شبکه ها نشان داد که شبکه هم تالیفی موکس گستته است یعنی تعداد پیوندها کمتر از گره ها است. افراد در این حوزه تمایل کمتری به ارتباطات علمی دارند که



منابع:

## گزارنتمیزگرد نخصص

«ارزیابی کیفیت یادگیری الکترونیکی»

سخنرانان: جناب آقای دکتر عباس بازرگان، جناب دکتر سید امید فاطمی و سرکار خانم پریسا نقی خانی  
تاریخ برگزاری: دوشنبه ۱۳۹۶/۰۸/۰۱  
مکان: مرکز یادگیری الکترونیکی دانشگاه تهران

تدوین: بهناز داراب  
ریس کمیته سخنرانی ها و گردهمایی های علمی  
انجمن  
تیر ۱۳۹۷

### مقدمه

گزارش حاضر به معرفی چهل و سومین نشست علمی انجمن یادگیری الکترونیکی ایران (یادا) می پردازد. این نشست با همکاری مرکز یادگیری الکترونیکی دانشگاه تهران، با حضور بیش از ۳۰ نفر برگزار شد. سخنرانان این نشست آقایان دکتر عباس بازرگان، دکتر سید امید فاطمی و خانم پریسا نقی خانی بودند.

### معرفی سخنرانان و سخنرانی



جناب آقای دکتر عباس بازرگان هرندي، استاد تمام گروه مدیریت و برنامه ریزی آموزشی دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران است. دکتر بازرگان فارغ التحصیل رشته روش های تحقیق و آمار (تحقیقات آموزشی) از دانشگاه پیتسبرگ (پنسیلوانیا) در سال ۱۳۵۳ است. وی مؤلف آثاری نظیر «ارزشیابی آموزشی»، «روش های تحقیق در علوم رفتاری»، «مقدمه ای بر روش های تحقیق کیفی و آمیخته؛ رویکردهای متداول در علوم رفتاری» و کتاب «نظارت و ارزشیابی» می باشد.

- Mulder F, Jansen D. MOOCs for opening up education and the OpenupEd initiative. MOOCs and Open Education around the world. 42-2015:130.
- Liyanagunawardena TR, Adams AA, Williams SA. MOOCs: A systematic study of the published literature 2012-2008. The International Review of Research in Open and Distributed Learning. 27-202:(3)14;2013.
- Gaebel M. MOOCs: Massive open online courses: EUA; 2014.
- Wang Y, Wu Y, Pan Y, Ma Z, Rousseau R. Scientific collaboration in China as reflected in co-authorship. Scientometrics. 98-183:(2)62;2005.
- Patru M, Balaji V. Making sense of MOOCs: A Guide for policy-makers in developing countries. France: Commonwealth of Learning (COL); 2016 [cited 8 2017 november]. Available from: <http://unesdoc.unesco.org/images/245122/002451/0024E.pdf>.
- Heinze T, Kuhlmann S. Across institutional boundaries?: Research collaboration in German public sector nanoscience. Research policy. 99-888:(5)37;2008.
- Osareh F, Serati Shirazi M, Khademi R. A Survey on Co-authorship Network of Iranian Researchers in the field of Pharmacy and Pharmacology in Web of Science during 2012-2000. Journal of Health Administration. 45-33:(56)17;2014.
- Hara N, Solomon P, Kim SL, Sonnenwald DH. An emerging view of scientific collaboration: Scientists' perspectives on collaboration and factors that impact collaboration. Journal of the Association for Information Science and Technology. 65-952:(10)54;2003.

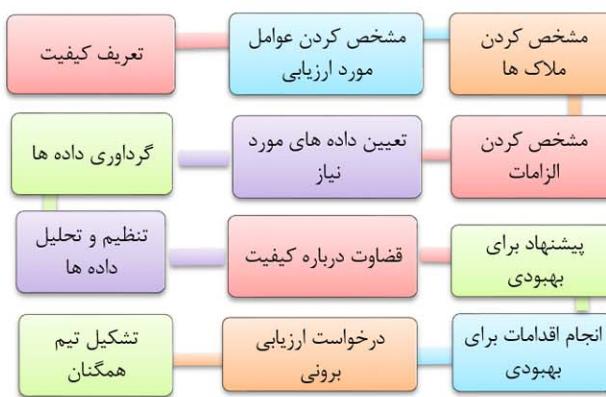


شامل آموزش های آزاد، تلفیقی و دوره های فراغیر، شبکه اجتماعی یادگیری، تولید محتوا و مدیریت محتوا را ارائه فرمودند. در خاتمه خانم پریسا نقی خانی، مدیر دوره های رسمی مرکز یادگیری الکترونیکی دانشگاه تهران اهم اقدامات انجام شده مرتبط با فرآیند ارزیابی درونی در حوزه معاونت آموزش های رسمی مرکز را برای اعضا تشریح کردند.

## ۱- فرآیند ارزیابی کیفیت در سیستم های یادگیری الکترونیکی

توسیعه مطلوب یادگیری الکترونیکی مستلزم ارزیابی مستمر کیفیت است. ارزیابی درونی کیفیت مراکز یادگیری الکترونیکی گامی مهم در راه اطمینان بخشیدن به جامعه درباره روش های نوین یادگیری - یاددهی می باشد. بر اساس نتایج ارزیابی درونی باید به اقدام برای بهبودی کیفیت پرداخت و در ادامه برای ارزیابی، برونه اقدام کرد.

این فرآیند در قالب یک طرح پژوهشی و با توجه به پنج زیر نظام تشیکل دهنده سیستم یادگیری الکترونیکی، انتخاب و اجرا شده است. در این فرآیند دوازده عامل برای ارزیابی کیفیت مشخص شد و در نهایت الگوی بومی ارزیابی کیفیت سیستم های یادگیری الکترونیکی طراحی گردید.



## نمودار ۱- فرآیند ارزیابی کیفیت در سیستم های یادگیری الکترونیکی

٢- تعاریف

کیفیت: تطابق وضعیت موجود با استانداردهای تدوین شده و یا تطابق وضعیت موجود سیستم

نامبرده طراح و مؤسس نظام آمار آموزش عالی ایران و همچنین طراح و مؤسس دوره‌های کارشناسی ارشد اندازه‌گیری و ارزشیابی آموزشی، تحقیقات آموزشی، ارزشیابی آموزشی و دوره دکترای سنجش و آموزش است.

از ایشان تاکنون بیش از ۲۰ عنوان تألیف و ترجمه کتاب و ۹۰ عنوان مقاله در مجلات معتبر و کنفرانس های ملی و بین المللی منتشر شده است.



جناب آقای دکتر سید امید فاطمی، دارای مدرک دکترای تخصصی (PhD) در رشته مهندسی برق و کامپیوترواز دانشگاه اتاوا (کانادا). هستند. زمینه اصلی تحقیقاتی ایشان در رابطه با حاکمیت فتاوری اطلاعات، یادگیری الکترونیکی، کلان داده، ریانش ابری و طراحی سیستم های دیجیتال است. نامبرده درحال حاضر عضو هیئت علمی دانشکده برق و کامپیوتر پردیس دانشکده های فنی دانشگاه تهران و رییس مرکز یادگیری الکترونیکی دانشگاه تهران می باشد. نامبرده دارای بیش از ۱۶ عنوان مقاله نمایه شده در نشریات ملی و بین المللی و نیز بیش از ۶۰ مقاله همایش است.



سرکار خانم پریسا نقی خانی مدیر دوره های رسمی  
مرکز یادگیری الکترونیکی دانشگاه تهران است.  
میزگرد با صحبت های دکتر بازارگان با اشاره به  
تعریف کیفیت در آموزش عالی شروع شد. در ادامه به  
معرفی زیر نظام های سیستم یادگیری الکترونیکی و  
اعتبارسنجی نهادهای یادگیری الکترونیکی پرداخته  
شد. بخش دوم میزگرد، آقای دکتر فاطمی تجربه  
مرکز یادگیری الکترونیکی دانشگاه تهران از فرایند  
ارزیابی درونی کیفیت یادگیری الکترونیکی  
دوره های غیررسمی دانشگاه تهران



گیرانه تر می باشد. عوامل ارزیابی کیفیت در جدول زیر قابل مشاهده است:

### جدول ۱- توزیع ۱۲ عامل ارزیابی یادگیری الکترونیکی بر حسب ملاک ها و نشانگرها

نشانگر	ملاک	عوامل
تعداد	تعداد	
6	4	خدمات آموزشی
5	2	خدمات پشتیبانی برای پیشرفت تحصیلی دانشجویان
7	4	صداقت و مراقبت آکادمیک
3	2	مأموریت و هدف های سیستم
5	3	ساز و کار برنامه ریزی برای توسعه
4	2	منابع برای اجزای برنامه ها
4	2	انسجام برنامه درسی
5	5	ساز و کار ارزشیابی برای بهبود
9	5	هیئت مؤسس، هیئت مدیره، هیئت علمی، دستیاران، مدیران و سایر کارکنان
12	6	خدمات پشتیبانی فنی
6	2	عرضه خدمات به جامعه
4	2	دانش آموختگان
70	39	جمع کل

بمنظور تحلیل و قضاؤت درباره کیفیت نهادهای یادگیری الکترونیکی طیف پیشنهادی زیر مورد توجه قرار می گیرد:

- چنانچه مجموع امتیاز ۷۰ نشانگر معادل و یا کمتر از ۷۰ امتیاز شود کیفیت نهاد یادگیری بصورت نامطلوب(حداقل) ارزیابی می گردد.

- امتیاز بیش تر از ۷۰ و کمتر از ۱۴۰ معادل کیفیت نسبتاً مطلوب(متوسط) می باشد.

- کیفیت مطلوب(پذیرفتگی) منوط به کسب حداقل ۲۱۰ امتیاز است.

۴- مراحل و زمان بندی فرآیند ارزیابی درونی مراحل و زمان بندی فرآیند ارزیابی درونی در جدول ۲ قابل مشاهده است:

زمان	مراحل اجرای طرح و فعالیت های مربوطه
پیشنهادی (هفت)	
2	آشنایی اعضای هیئت علمی واحد مورد ارزیابی با هدف اصول و روش اجرای ارزیابی درونی و تصویب انجام ارزیابی درونی در شرایط گروه آموزشی
1	تشکیل کمیته ارزیابی درونی
1	تبلیغ زمان بندی اجرای ارزیابی درونی
4	تبيين عوامل، ملاک ها و شانگرهای ارزیابی درونی
8	تعیین الزامات برای قبول درباره کیفیت
2	مشخص کردن داده های مورد تیاز برای ارزیابی درونی
4	انتخاب یا تدوین ایار تابعه گیری برای گزارواری داده ها
12	گزارواری داده ها
4	تنظیم و تحلیل داده ها و قبول درباره کیفیت عوامل مورد ارزیابی
4	پذیرگاری و تصریح حد های گروه آموزشی
4	تدوین گزارش مقدماتی و توزیع آن برای کسب نظر اعضای هیئت علمی گروه آموزشی درباره پیشنهادها
2	تدوین گزارش نهایی
48	جمع کل

یادگیری با الزامات (هدف ها و انتظارات).

ارزیابی: تعیین، تهیه و گردآوری داده ها و اطلاعات به منظور قضاؤت و تصمیم گیری درجهت بهبودی ارزیابی ۳ نوع است:

۱. ارزیابی درونی عبارت است از قضاؤت درباره وضعیت موجود در مقایسه با وضعیت مطلوب که توسط خود اعضای سیستم انجام می شود و منجر به تهیه گزارش ارزیابی درونی می گردد.

۲. ارزیابی برونی وارسی گزارش ارزیابی درونی است. عبارت بهتر قضاؤت درباره میزان تطابق وضعیت موجود با الزامات می باشد. این ارزیابی توسط یک نهاد ملی یا یک نهاد بی طرف خارجی (تیم همگان) انجام می شود و مقدمه ای بر اعتبارسنجی است.

۳. اعتبارسنجی Accreditation به معنای تأیید صلاحیت سیستم بر اساس نتایج ارزیابی برونی برای اجرای برنامه های آموزشی است. اعتبارسنجی باید به گونه ای باشد که:

۱- از طرف برنامه های مؤسسه مورد تأیید قرار گیرد؛

۲- مورد قبول یادگیرندگان و کاربران باشد؛

۳- آموخته های دانشجویان مورد ارزیابی و سنجش قرار دهد؛

۴- انجام پژوهش توسط مؤسسه یا نهاد طوری انجام گیرد که قابل تأیید در اعتبارسنجی باشد؛

۵- خدمات پشتیبانی دانشجویان نیز باید مورد اعتبارسنجی قرار می گیرد.

۳- تدوین الگوی بومی ارزیابی یادگیری الکترونیکی و اجزای آن

هر سیستم یادگیری الکترونیک از ۵ تا زیر نظام تشکیل شده این ۵ زیر نظام در حقیقت اجزای کاملاً ضروری یک سیستم مطلوب است زیرنظام های سیستم یادگیری الکترونیکی عبارتند از امور آموزشی - الکترونیکی، امور پژوهشی الکترونیکی، کتابخانه دیجیتال، امور مالی - اداری الکترونیکی و سیستم الکترونیکی خدمات پشتیبانی.

ارزیابی کیفیت کمک مشورتی به بهبود کیفیت است در حالی که در اعتبارسنجی رویکردی سخت



دانشگاه تهران تولید می شود (پژوهشگرها پژوهش می کنند استادان درس می دهند سخنرانی ها برگزار می شود) که باید مدیریت گردد. مسئولیت امور مبتنی بر یادگیری الکترونیکی دانشگاه با مرکز است.

پس از نهایی شدن مدل پیشنهادی ارزیابی درونی، مدل به انجمن یادگیری الکترونیکی ارائه شد. براساس مصوبهٔ شصت و پنجمین جلسهٔ مورخ ۹۶/۰۴/۱۴ هیئت مدیره انجمن مقرر گردید «کمیتهٔ ارزیابی کیفیت نهادهای یادگیری الکترونیکی» در انجمن یادا راه اندازی گردد. مأموریت این کمیتهٔ ارزیابی فعالیت‌های مبتنی بر یادگیری الکترونیکی در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی که علاقمند به انجام این ارزیابی هستند تعیین شد. مراحل ابتدایی انجام کار در انجمن یادا به شرح زیر است:

- ۱- پیشنهاد راه اندازی کمیتهٔ ارزیابی انجمن؛
- ۲- تصویب معیارهای ارزیابی؛
- ۳- راه اندازی کمیتهٔ ارزیابی انجمن و دبیرخانه آن؛
- ۴- اعلام آمادگی مرکز برای انجام ارزیابی؛
- ۵- توافقنامه با انجمن؛
- ۶- تشکیل تیم؛
- ۷- اجرای عملیات.

اهداف این ارزیابی عبارتند از:

- ۰- آگاهی متصدیان از نقاط قوت، نقاط ضعف، فرصت‌ها و نیز عوامل بازدارنده؛
- ۰- ارتقای کیفیت در آموزش‌های رسمی مجازی مرکز؛
- ۰- بهبود مستمر و حفظ کیفیت در ارایه خدمات در دوره‌های آموزش رسمی مجازی.

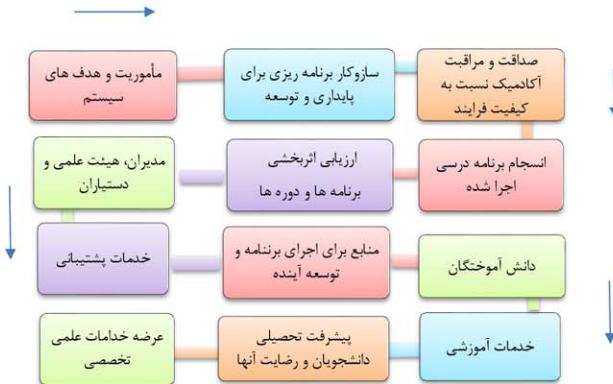
فرایند ارزیابی درونی از مهرماه ۹۵ آغاز شد و تا انتهای اردیبهشت ۹۶ ادامه یافت. گزارش نهایی حاوی نتایج اجرایی فرایند در تیرماه ۹۶ استخراج گردید.

در ادامه و بنویان بحث پایانی این نشست خانم نقی خانی نسبت به معرفی مراحل اجرایی ارزیابی درونی کیفیت دوره‌ها در مرکز یادگیری الکترونیکی دانشگاه تهران پرداختند.

۷- معرفی مرکز یادگیری الکترونیکی دانشگاه تهران  
مرکز یادگیری الکترونیکی دانشگاه تهران از سال ۸۶ در

- ۵- نتایج ارزیابی درونی کیفیت
- توسعه مطلوب یادگیری الکترونیکی مستلزم ارزیابی مستمر کیفیت مراکز یادگیری الکترونیکی گامی مهم در راه اطمینان بخشیدن به جامعه درباره این روش نوین یاددهی- یادگیری است.
- براساس ارزیابی درونی باید نسبت به بهبودی کیفیت اقدام کرد و سپس به ارزیابی بروزی پرداخت؛
- دو تجربه ارزیابی درونی در نظام یادگیری الکترونیکی ایران عمل آمده است(مرکز یادگیری الکترونیکی دانشگاه تهران و مؤسسهٔ مهر البرز)؛
- لازم است سایر نهادهای یادگیری الکترونیکی به انجام ارزیابی درونی بپردازند تا به یاری انجمن یادگیری الکترونیکی ایران(یادا) انجام شود و شبکهٔ کیفیت نهادهای یادگیری الکترونیکی ایران تشکیل شود.

- ۶- ارزیابی کیفیت نظام آموزش الکترونیکی مرکز آموزش-های الکترونیکی دانشگاه تهران در بخش دوم این نشست، آقای دکتر فاطمی به معرفی فعالیت‌های مرکز یادگیری الکترونیکی دانشگاه تهران پرداخت و تجربهٔ این مرکز در انجام ارزیابی درونی کیفیت آموزش‌های تخصصی و مهارتی مبتنی بر فناوری اطلاعات را ارائه داد: فعالیت‌های مبتنی بر فناوری اطلاعات در مرکز یادگیری الکترونیکی دانشگاه تهران عبارتند از آموزش رسمی، آموزش آزاد، آموزش تلفیقی دوره‌های فرآگیر، شبکه اجتماعی یادگیری، تولید و نیز مدیریت محتوا، طرح و برنامه. چه برای آموزش‌های آزاد، چه برای آموزش‌های رسمی و نیز برای آموزش‌های تلفیقی احتیاج به محتوا داریم. محتواهای الکترونیکی نقش مهمی دارد پس باید یک واحد مختص تولید محتوا وجود داشته باشد. از بُعد آینده پژوهی، یادگیری در آینده به صورت اجتماعی خواهد بود در این راستا پیگیری شبکه اجتماعی یادگیری دانشگاه تهران و نیز مدیریت محتواهای الکترونیکی دانشگاه تهران بر عهده مرکز یادگیری الکترونیکی دانشگاه است. یکسری محتوا باید تولید گردد، یکسری محتوا هم در خود



- پس از تعیین عوامل بومی مورد نظر مرکز، ابزار کردادری داده ها در قالب ۵ پرسشنامه برای دانشجویان، دانش آموختگان، اعضای هیئت علمی، همکاران آموزش مجازی و دستیاران آموزشی تهیه، توزیع و جمع آوری شد.

در نتیجه بررسی نتایج پرسشنامه دانشجویان اقدامات زیر انجام شد:

- بازنگری بیانیه مأموریت مرکز؛
- بازنگری برننامه های راهبردی؛
- ارتقا و بروزرسانی آیین نامه ها و مقررات دوره های تحصیلی مجازی؛
- ایجاد زمینه استفاده از روش های تدریس و ارزشیابی متنوع و مناسب با اهداف نظام و یادگیری؛
- تعیین ساز و کار مشخص برای اطلاع و بررسی از سرنوشت شغلی و یا ادامه تحصیل دانش آموختگان.

در نتیجه بررسی نتایج پرسشنامه اعضای هیئت علمی اقدامات زیر انجام شد:

- ارزشیابی فعالیت های علمی و خدمات پشتیبانی بطور مستمر؛
  - بازنگری شیوه نامه برای انتخاب و جذب مدیران، استادی و دستیاران آموزشی و فنی؛
  - ایجاد ساز و کارهایی برای افزایش مشارکت استادی در طراحی برنامه های درسی و آموزشی؛
  - ایجاد کتابخانه و آزمایشگاه الکترونیکی در رابطه با دروس ذیربسط در سیستم آموزش الکترونیکی.
- در نتیجه بررسی نتایج پرسشنامه دانش آموختگان اقدامات زیر انجام شد:
- طراحی ساز و کار مشخص برای اطلاع از سرنوشت شغلی و یا ادامه تحصیل دانش آموختگان؛
  - اصلاح فرایندهای موجود، بهبود کمیت و کیفیت

سه گرایش مدیریت مالی، مدیریت بازرگانی و حسابداری در مقطع کارشناسی و در ۷ رشته گرایش در رشته های مدیریتی و کارآفرینی برای مقطع کارشناسی ارشد پذیرش دانشجو داشته است.

در سال ۹۶ همچنین نام مرکز آموزش های یادگیری الکترونیکی به مرکز یادگیری الکترونیکی تغییر کرد. تعداد دانشجویان شاغل به تحصیل ۳۲۵۰ نفر و تعداد دانش آموختگان ۱۰۰۰۰ نفر می باشند. تعداد دروس ارائه شده در نیمسال دوم ۹۶-۱۳۹۵ تعداد ۴۵۶ درس و تعداد اعضای هیئت علمی همکار ۳۰۰ نفر می باشند. تعداد رشته های تحصیلی فعال در این نیمسال ۸۱ رشته و تمام در درگاه اینترنتی این مرکز <http://utec.ut.ac.ir/web/offering/43>

معرفی شده اند.

۸- فرایند اجرایی ارزیابی درونی کیفیت سیستم های یادگیری الکترونیکی مرکز

همانگونه که پیشتر اشاره شد اولین گام تأیید و تصویب عوامل، ملاک ها، نشانگرها و الزامات ارزیابی درونی در مدل بومی ارزیابی کیفیت سیستم های یادگیری الکترونیکی در انجمان یادگیری الکترونیکی ایران (یادا) بوده است.

۸-۱- گام بعدی تشکیل تیم تخصصی کمیته ارزیابی درونی مرکز می باشد اعضای این تیم عبارت بودند از:

- متخصص موضوع (دکتر عباس بازرگان، عضو هیئت علمی دانشگاه تهران)؛
- مشاور (خانم دکتر فاخته اسحاقی، کارشناس ارزشیابی سازمان سنجش آموزش کشور)؛
- رئیس مرکز (دکتر سیدامید فاطمی)؛
- دبیر جلسه (آقای امیرعلی صدردادرس، کارشناس مرکز یادگیری الکترونیکی دانشگاه تهران)
- خانم پریسا نقی خانی نیز عنوان رئیس دوره های مجازی رسمی مرکز یادگیری الکترونیکی دانشگاه تهران در کنار تیم حضور داشتند.
- ۸-۲- مرحله بعد تعیین عوامل بومی مورد نظر مرکز در ارزیابی درونی کیفیت سیستم بود. این عوامل در شکل زیر آمده اند.



## انجمن‌های علمی مرتبط

مهندس سارا مجتهدی  
دانشگاه علم و فرهنگ

The European Distance and E-Learning Network

<http://www.eden-online.org>



شبکه اروپایی یادگیری الکترونیکی و از راه دور

شبکه اروپایی یادگیری از راه دور و یادگیری الکترونیکی برای به اشتراک گذاشتن دانش و بهبود درک بین متخصصان در آموزش و یادگیری الکترونیکی و ترویج سیاست و عمل در سراسر اروپا و فراتر از آن وجود دارد.

با بیش از ۲۰۰ عضو نهاد و بیش از ۱۲۰۰ عضو شبکه آکادمیک و حرفه ای (NAP)، EDEN به طیف گسترده ای از موسسات، شبکه ها و افراد کمک می کند تا در فعالیت های حرفه ای اطلاعات و فعالیت های شبکه شرکت کنند. این کار از طریق سازماندهی کنفرانس های اروپایی، نشریات و خدمات اطلاع رسانی و همچنین نقش فعال در طیف وسیعی از پژوهش های مهم اتحادیه اروپا انجام می شود. EDEN نیز با فعالیت های موضوعی مانند کلاس کار گروه باز و همچنین با کمک و ترویج تحقیق "برش لبه" در این زمینه موفق بوده است.

EDEN شبکه هوشمند برای جامعه حرفه ای و یک جامعه حرفه ای برای یادگیری هوشمند است. EDEN در سال ۱۹۹۱ به عنوان یک انجمن آموزشی بین المللی و سازمان غیر انتفاعی تأسیس شده است. EDEN برای مؤسسات و افرادی که با آموزش الکترونیک و به طور گسترده تر - آموزش باز و از راه دور مشغول هستند در دسترس است.

با فراهم آوردن تخصص همه جانبی، انجمن شامل تمام سطوح آموزش و آموزش رسمی و غیر رسمی

ارایه مشاوره برخط درخصوص ثبت نام و همچنین اجرای دستورالعمل های مشخص درخصوص نحوه ثبت نام؛

- ۰ افزایش تعاملات مرکز و نهادهای ذی ربط از طریق انعقاد قرارداد به منظور عرضه خدمات آموزشی، پژوهشی و مشاوره ای.

۹- اقدامات درحال انجام توسط مرکز پس از انجام طرح ارزیابی درونی

بعد از انجام طرح ارزیابی درونی کیفیت؛ مرکز یادگیری الکترونیکی دانشگاه تهران مراحل زیر را در دستور کار خود قرار داده است:

۱۰- تشکیل کمیته تدوین مقررات دوره های الکترونیکی نمود و آیین نامه های آموزشی؛

۱۱- تشکیل کارگروه و تدوین دستورالعمل هایی چون:

- سنجش و ارزیابی عملکرد استادان (کمی سازی ۱۷ ساعت درسی برای هر واحد آموزشی شامل تعیین نوع آموزش، وزن هریک و شاخصه های ارزیابی آن برای معاونان آموزشی دانشکده ها)،

- شیوه نامه تولید محتوا شامل فرایند اجرا، نظارت محتوایی و فنی، انواع تولید فیلم، اسلاید صدایگذاری شده، نقشه، نمودار و ... شرایط مدرس، کاربرگ های ارزیابی محتوا مدرس دستیاران، مشخص شدن سهم مرکز و دانشکده، پر迪س و وظایف دستیاران و بخش های ذی ربط (دانشکده، گروه، استاد، دستیار فنی، دستیار آموزشی)؛

- شیوه نامه دستیاران آموزشی،

- ساختار حداقلی واحدهایی که دروس الکترونیکی را ارائه می دهند؛

- دستورالعمل اجرایی همکاری معاونت آموزشی دانشگاه، پر迪س، دانشکده و مرکز در فرایند جذب، ثبت نام، آموزش و دانش آموختگی؛

- دستورالعمل راه اندازی دوره های الکترونیکی؛

- تهییه اصطلاح نامه جامع دوره های الکترونیکی؛

- دستورالعمل ثبت نام دانشجویان خارجی؛

- پیشنهاد متن مدرک نهایی دانش آموختگان به زبان فارسی و انگلیسی.



## علم شناخت یا شناخت پژوهی



مولفین: جی فریدن برگ، گوردن سیلورمن  
متترجم: دکتر حبیب الله قاسم زاده  
سال انتشار: ۱۳۹۵  
ناشر: کتاب ارجمند

این کتاب را باید مقدمه‌ای برای آشنا ساختن دانش جویان با مفاهیم پایه‌ای و رویکردهای رایج در علم شناخت، تلقی کرد. ارایه مطالب، در سطح دوره کارشناسی رشته هایی مانند: روان‌شناسی، زبان‌شناسی، فلسفه، علوم رایانه‌ای، انسان‌شناسی و مقاطعی از تحصیلات عصب‌پژوهی (نوروساینس) صورت گرفته است. البته در صورتی که بتوان دانش جو را به سمت و سوی تحقیقات منظم بیشتری سوق داد و او را تشویق کرد که به منابع اصلی و بررسی‌هایی جدیدتر مراجعه کند، در مقاطع تحصیلی بالاتر از کارشناسی نیز این کتاب قابل استفاده است.

فصل اصلی کتاب عبارتند از:

- ۱- مقدمه: کندوکاوی در فضای درون
- ۲- رویکرد فلسفی: پرسش‌های دیرپا
- ۳- رویکرد روان‌شنختی: انبوهی از نظریه‌ها
- ۴- رویکرد شناختی ۱: بینایی، بازناسی طرح و توجه
- ۵- رویکرد شناختی ۲: حافظه، تصویزسازی ذهنی و حل مساله
- ۶- رویکرد مبتنی بر هیجان: ذهن در جایگاه هیجان
- ۷- رویکرد اجتماعی: ذهن در جایگاه جامعه

می شود. EDEN همواره در ارتقاء شبکه، همکاری بین المللی و توسعه حرفه‌ای نقش مهمی ایفا کرده است.

EDEN به عنوان یک دارایی کلیدی، دارای عضویت قوی و فعال است. با پیوستن به EDEN شما تبدیل به یکی از بزرگترین و متدالوت‌ترین جامعه حرفه‌ای متخصصین و تمرينکنندگان آموزش الکترونیکی می‌شوید که ۵۵ کشور و بیش از ۴۳۰ موسسه از اروپا و دیگر قاره‌ها را تشکیل می‌دهند.

این انجمن با همکاری اعضای خود تلاش خواهد کرد تا:

- ترویج همکاری و مشارکت بین موسسات موجود و شبکه‌های درگیر در ارائه یا استفاده از یادگیری راه دور و یادگیری الکترونیکی در اروپا و بر اساس یک بنای جهانی
- سازماندهی و پشتیبانی از کنفرانس‌ها، کارگاه‌ها و سمینارها برای حمایت از توسعه حرفه‌ای در زمینه آموزش از راه دور و یادگیری الکترونیکی در اروپا
- تسهیل و تحریک پژوهش و توسعه در فاصله و یادگیری الکترونیکی
- اطلاعات مربوط به تحولات جاری در آموزش راه دور و یادگیری الکترونیکی را در اختیار شما قرار می‌دهد
- شرکت در مشارکت و همکاری بین المللی در سطح جهانی، شرکت در پروژه‌هایی که چنین فعالیت‌هایی را تبلیغ می‌کنند، تشویق و کمک به اعضا در تعریف پروژه‌های مشترک
- در مورد آموزش و پرورش و آموزش از راه دور و روش‌های یادگیری الکترونیکی در اروپا، سازمان‌های مربوطه ملی و بین‌المللی، دولتی و غیر دولتی را توصیه می‌کند.

## معرفی کتاب

دکتر مریم طایفه محمودی  
استادیار پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات  
و عضو هیات مدیره انجمن یادگیری الکترونیکی



## رویدادها آینده

دکتر مریم طایفه محمودی  
استادیار پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات  
و عضو هیات مدیره انجمن یادگیری الکترونیکی



نهمین سیمپوزیوم بین المللی مخابرات  
(با تاکید بر فناوری اطلاعات و ارتباطات)

(۲۰۱۸ IST)

نهمین سیمپوزیوم بین المللی مخابرات در تاریخ ۲۶-۲۸ آذر ۱۳۹۷ همانند دوره های گذشته در پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات برگزار خواهد شد. در این سیمپوزیوم علاوه بر ارائه مقالات و پوسترهاي حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات، کارگاه ها، نشست های تخصصی و نمایشگاهی از فعالیت های شرکت های مرتبط برگزار خواهد شد.

**محورهای اصلی کنفرانس:**

- کلان داده
- زنجیره بلوکی
- ۵G
- اقتصاد مبتنی بر ICT
- وب هوشمند و معنایی
- هوش مصنوعی و ICT
- مباحث مرتبط با رایاسپر
- شبکه های اجتماعی
- رایانش ابری، کوآنتمومی و...
- شبکه ها و ارتباطات بی سیم، شبکه های شناختی و...
- اینترنت اشیاء
- امنیت اطلاعات
- مدیریت، مدلسازی و کارایی شبکه
- امنیت اطلاعات
- ارتباطات ماهواره ای و فضایی

## معرفی مجله های ایاد

دکتر مریم طایفه محمودی  
استادیار پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات  
و عضو هیات مدیره انجمن یادگیری الکترونیکی



نام مجله: فصلنامه یادگیری توانخواهان  
Learning Disability Quarterly

این مجله انعکاس دهنده روشهای یادگیری برای توانخواهان در هر سنی است. رویکردهای پژوهشی که منجر به توانمندسازی و تقویت دستاوردها، فرصت ها و خدمات یادگیری برای توانخواهان است در این مجله چاپ می شوند.

انتشارات: SAGE Publishing  
دوره تناوب انتشار: فصلی  
فعالیت موضوعی: آموزش و یادگیری برای توانخواهان / کم توانان / ناتوانان

سردبیران: Diane P. Bryant , Brian Bryant

ISSN: ۰۷۳۱۹۴۸۷

Impact Factor: ۲,۱۳۲

نشانی الکترونیکی:  
<https://uk.sagepub.com/en-gb/mst/journal/learning-disability-quarterly#editorial-board>



## ویگاه های ایدگیر

مهندس سوگل بابازاده  
پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات



<http://www.coursecheck.com/>

به افراد، برای پیدا کردن دوره های Coursecheck آموزشی با کیفیت و با رتبه بالا کمک می کند. این انجمن، نه تنها شرکت های برگزار کننده دوره های آموزشی موفق با رتبه بالا را معرفی می کند، بلکه باز خوردهای مرتبط با شرکت برگزار کننده را نیز منتشر می کند. برای افرادی که به دنبال آموزش هستند، وب سایت های متعددی وجود دارند که می توانند دوره را بخوانند، اما آنچه که واقعاً می خواهید بدانید این است که آیا این دوره خوب است یا خیر. پیدا کردن یک دوره آسان است، ولی پیدا کردن یک دوره با کیفیت و با رتبه بالا سخت است. در اینجا، هر ارائه دهنده دوره را پیدا نمی کنید و این به این دلیل است که

Coursecheck فقط بهترینها را ارائه می دهد. رزرو را انجام نمی دهد و به طور کامل در کمک به افراد برای یافتن ارائه دهنده آموزش و دوره های با کیفیت و رتبه بالا متمرکز شده است. بعلاوه، در خصوص دوره های آموزشی، اطلاعات مربوط به نوع دوره، مدت زمان دوره، هزینه دوره، موقعیت ارائه دوره و ... نیز نمایش داده می شود.

برخی زمینه های موضوعی این دوره های آموزشی عبارتندار؛ مدیریت و کسب و کار، خدمات مشتری، ساخت و مهندسی، مدیریت امکانات، حسابداری و مالی، مو و زیبایی، بهداشت و ایمنی، بهداشت و مراقبت های اجتماعی، مراقبت های بهداشتی، مهمانداری و پذیرایی، منابع انسانی، بیمه، فناوری اطلاعات در زمینه های (عمومی، Adobe مايكروسافت، SAP)، زبان، يادگيري، صنعت تفريحي، مدیریت و رهبري، توسعه شخصي، مدیریت پروژه، استانداردهای كيفيت، خرده فروشی، فروش و بازاریابی، درس دادن و...

تاریخ های مهم:

- دریافت مقاله ها: تا ۲۱ شهریور ۹۷
- اعلام نتایج داوری: ۲۵ مهر ۹۷
- تاریخ کنفرانس: ۳ تا ۵ بهمن ۱۳۹۷
- دبیرخانه کنفرانس: ۲۶-۲۸ آذر ۱۳۹۷
- دورنگار دبیرخانه: ۸۸۰۰۹۸۸۵
- ايميل: ist2018@itrc.ac.ir

◦ ویگاه کنفرانس:

<http://ist2018.itrc.ac.ir/>



## هشتمين کنفرانس بين المللي مطالعات چندرشته اي و آموزش

8th Academic International Conference on  
Multi-Disciplinary Studies and Education

این کنفرانس در دانشگاه آکسفورد در انگلستان در تاریخ ۲۱-۲۳ ژانویه برگزار خواهد شد.

محورهای اصلی این کنفرانس عبارتنداز:

- آموزش
- مطالعات جنسیتی
- فلسفه
- عدالت اجتماعی و جامعه شناسی
- مطالعات محیطی میان رشته ای
- مطالعات شهری و منطقه ای
- مدیریت تجاری و قانون

تاریخ های مهم:

- مهلت ارسال خلاصه مقالات: ۱۰ دسامبر ۲۰۱۸
- مهلت ثبت نام: ۱۷ دسامبر ۲۰۱۸
- تاریخ برگزاری کنفرانس: ۲۱-۲۳ ژانویه ۲۰۱۹
- محل برگزاری کنفرانس: آکسفورد، انگلستان

◦ ویگاه کنفرانس:

<http://www.flelearning.co.uk/aicmse/call-for-papers>



مشتاقانه در پی دریافت  
نقطه نظرات شما عزیزان  
**هستیم**  
باشد که با یاری شما  
این خبرنامه هرچه پربارتر  
و به یاد ماندنی تر گردد.